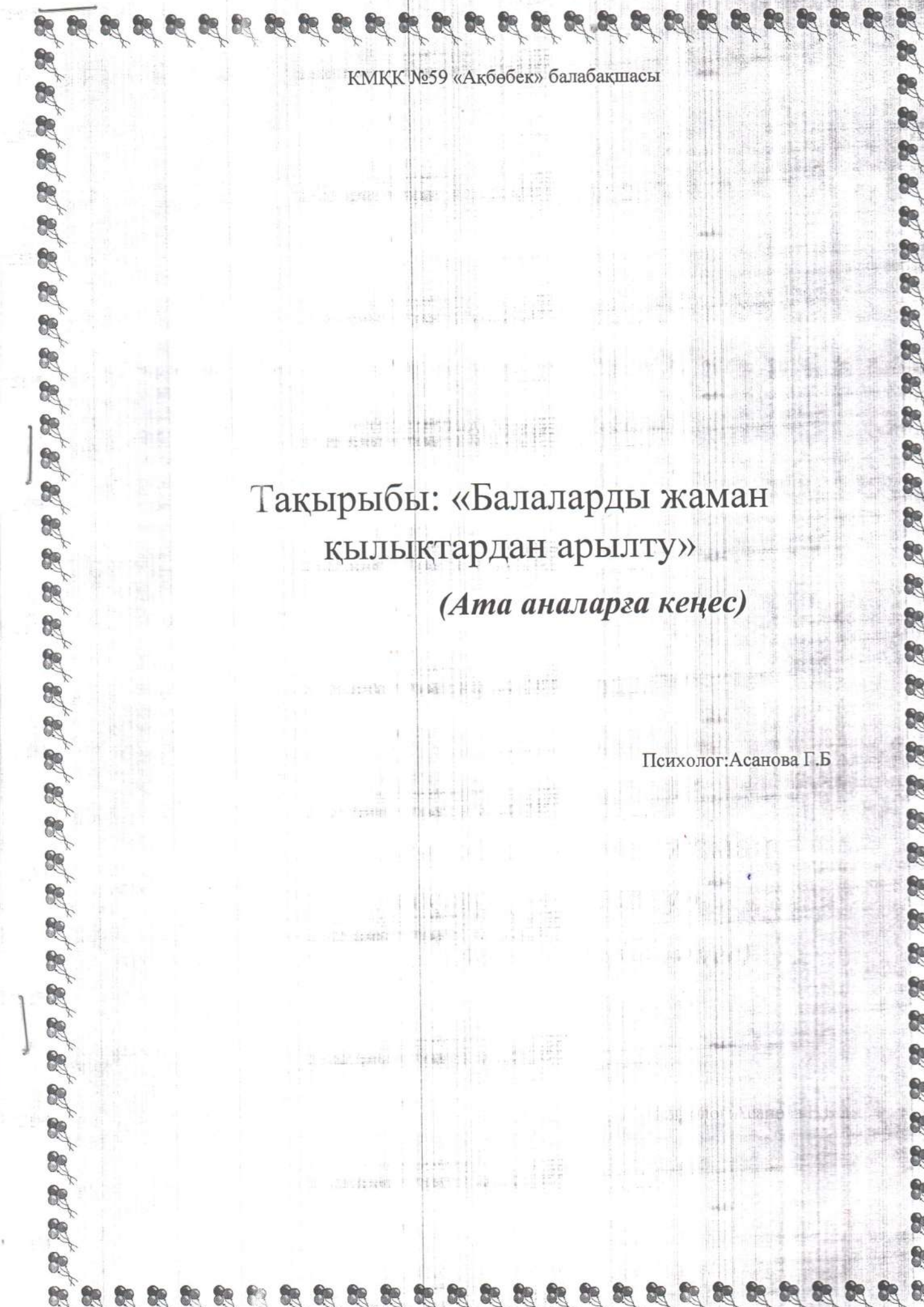

КМҚК №59 «Ақбөбек» балабақшасы

Тақырыбы: «Балаларды жаман
қылықтардан арылту»
(Ата аналарға кеңес)

Психолог: Асанова Г.Б

Бекітілген
Қызыл

Балаңыз өтірік айта бастаса...

Өтірік айтпайтын бала болмас. Кез-келген ата-ананың алдынан осы проблема ерте ме, кеш пе шығатыны анық. Психолог мамандардың пікірінше, дер кезінде қолға алса, бұл «аурумен» де күресуге болады.

Бала не үшін өтірік айтады? Бұл туыла сала пайда болатын қасиет емес. Жағымсыз әдеттен арылту үшін оның себебін анықтап алғанның маңыздылығы зор. Себебі әр түрлі болуы мүмкін. Біз өте жиі кездесетіндерін талдап көрейік.

Еліктеу - Әдетте бала 3 жасқа дейін жалған айтуды біле бермейді. Одан кейінгі уақытта айналасындағы адамдарға (ата-ана, достар, бауырлары) еліктей бастайды. Егер жан-жағындағылар баланың көзінше өтірік айтса, еліктеу арқылы жалған айтуды үйренеді. Мәселен, бірде балаңызды алдағы демалыста саябаққа алып баратындығыңызға уәде бердіңіз дейік. Бірақ түрлі жағдайларға байланысты баруға мүмкіндік болмай қалды немесе ұмытып кеттіңіз. Тағы бірде телефон соққан адамға «үйде жоқ екендігін» айтуды тапсырдыңыз, т.с.с. Айта берсек, мысал өте көп. Ең бастысы, өзгеге ақыл айтпас бұрын дәл сол кемшілік өз бойыңызда бар ма, жоқ па соны анықтап алыңыз. Ұлыңыздың жасырын темекі шеккендігін анықтадыңыз. Бірақ, ол мойындамады. Әкеге қарап бой түзейтін ұл бұл қылығын ерте есеюдің амалы деп қабылдап, еліктей бастайды. Бұған күнделікті теледидар арқылы көріп жатқан кино, мультфильмдердің әсерін қоспай кетуге болмас. Өйткені, барлық телеэкран арқылы беріліп жатқан кино, мультфильм, сериалдардың тәрбиелік мәні зор деп айта алмаспыз. Ел-жұртты алдап-арбап жүрген басты кейіпкерлерге табынып, олардың айлакерлігіне қызығып, ұқсап – бағуға тырысатынын жасыруға болмас. Осының өзі балаңыздың да болашақта шыншыл болатындығына сенімді азайтады.

Қорқу - Баланы тәрбиелеу барысында жұдырық ала жүгіретіндер аз емес. Ұрып-соқпаса да, дауыс көтеріп, қорқу сезімін тудыруға әрекеттенетініміз жасырын емес. Сондықтан, жазатайым кесені сындырып алған бала ата-анасының басынан сипамасын біліп, өзі сынып қалғандығы туралы дереу миға қонымсыз оқиғаны айта бастайды. Оған қоса, мектептен алып келетін «екілік» те бірталай кикілжіңге алып баратындығын білгендіктен, «күнделік дәптерін жоғалтып алғандығын» айтып «ақталады». Жазадан қорыққан бала өтірікке жүгінеді. Міне, өз қолымызбен болашақ «Алдар көсені» жасап шығарамыз.

Өзіне көңіл аударту мақсатында - Отбасында тіршілік қамымен түрлі жағдайлар орын алып жатады. Ерлі-зайыптылар арасында кикілжіңнің кесірінен, әсерінен бала өзін керексіз сезінуі мүмкін. Мұндай жағдайлар жұмыстан қолы тимей, ерте кетіп, кеш келетін жанұяның балаларында да кездеседі. Болмаса, тұңғыш ұлына не кенже қызына ерекше назар аударылып, өзгелеріне ата-ананың махаббаты жетіспеген жағдайда көңіл бөлгізу үшін өтірік айтуы мүмкін.

Әдеттену - Баланың бал тілін қызықтап, осы әдетті бойына сіңіріп келе жатқанын аңдамаған болсаңыз, уақытында ескертілмегендіктен әдетке айналып кетуі мүмкін. Үлкендер тыймай, керісінше мадақ айтып, қызықтағандықтан, бала санасында қалыпты жағдай ретінде қалып қояды.

Жалқаулық

Жалқаулық та өтірікті жеңіл айта салуға үйретеді. Мәселен, балаңыз киімдерін шашып тастады. Оны кімнің шашқандығын анықтамақ болғаныңызбен, оны істеген қарындасы екендігін айтып бой бермейді. Өйткені, сіз оған шашылған заттарды жинауды бұйырап едіңіз.

Сәбидің саусағы – анаға қайғы

Балаңыздың саусағын сорып, қолын үнемі аузынан алмайтынын аңғардыңыз ба? Әдетте, олар бас бармағының немесе сұқ саусағының тырнағына «тыныштық» бермейді. Тістемегендігін айтып, өзіне шаң жуытпауы да мүмкін. Ондай жағдайда дүрсе қойып, ұрсудың пайдасы шамалы. Жазаламаңыз да.

Өйткені тістелген тырнақ – ішкі жан айғайдың белгісі. Қатты ренжігенде, ашуланғанда, қорыққанда, өзге де көңіл күйге берілгенде осындай іс-әрекетке барады. Тырнағын жеу арқылы жүйкесін тыныштандырады. Саусағын аузына салған баланың ішкі жан дүниесінде қандай да бір өзгеріс болады. Оны дер кезінде анықтай білу керек. Ең басты себептері: Үлкендерге деген өкпесі. Ата-анасының қарым-қатынасы да балаға әсер етеді. Үй ішіндегі ұрыс-керіске, өзге де жайсыздықтарға деген қарсылығын осылайша көрсетеді. Мультфильм, киноға әсершілдігі. Ұяндық, сабырсыздық. Көпшілік ортада өзін қалай ұстауды білмей, сасқалақтап, тырнағына «жүгінуі» мүмкін. Себептері белгілі болған соң, бұл нашар әдетпен күресті бастаңыз. Бірақ, оны баланың өзі де байқамағаны дұрыс.

Бірнеше күн қадағалаңыз. Теледидар алдында отырғанда немесе ойын ойнағанда өзі де аңғармай қолын аузына салуы мүмкін. Байқай қалсаңыз, көңілін дереу басқа бағытқа бұрыңыз. «Келе ғой, балам! Екеуіміз мына ойынды бірге ойнайықшы», «Сурет салсақ қайтеді т.б.

Тырнағын өсірмей, жиі-жиі алып отырыңыз. Қыз болса, танымал әншіның, актрисаның тырнағын, тіпті, өзіңіздің тырнағыңызды көрсетуіңізге болады. Тістелген тырнақты мұндай әдемі болмайтындығын түсіндірсеңіз, ұқсап көруге тырысады. Қатігездік кездесетін мультфильм, киноні көруге тыйым салыңыз.

Бала бақша тәрбиешісінен балаңызды ерекше бақылауға алуды өтінізіз. Қасындағы достарымен ренжісіп немесе өзін бұл ортада қолайсыз сезінуі мүмкін.

Ол сіздердің махаббаттарыңызға өзін лайықсыз сезінуі де мүмкін. Жақсы көретініңізге күмәні болмауы керек. Сондықтан жиі-жиі ата-аналық мейіріміңізді көрсете біліңіз.

Осылайша, бірте-бірте тырнақ тістеуді және жеуді қойып кетеді. Бұл – өте ұзақ барыс. Дегенмен, осы кеңестерге құлақ ассаңыз нәтижесі жаман болмайды.

Не істеуге болады?

Ең алдымен, перзентіңіздің білінер-білінбес өтірік айтса да, мән беріңіз. Күнделікті көретін кино, мультфильмдеріне ерекше мән беріңіз. Шыншылдықтың жалғандықты, әділдіктің әділетсіздікті жеңетіндігі туралы балалар киноса мен мультфильмдер көрсетіп, ертегі оқып беріңіз! Сіз де балаңыз үшін өзіңізді өзіңіз тәрбиелеңіз! Жаман қылықтан арылыңыз!

Жекіп, ұрыспаныз! Керісінше, қай уақытта да ең жақын әрі сенімді өзіңіз екендігін ұқтырыңыз. Қандай жағдайда болмасын, не бүлдіріп, не сындырмасын қолымен істегенді мойнымен көтере білсе, көптеген қиындықтардың мәселесін бірлесе отырып шешуге болатындығына сендіріңіз! «Екілік» алды екен деп тым шектен шыға жазаламаңыз. Келесі жолы «бестік» алуға бірлесе күш салыңыз! Әр балаңызды ортақ махаббатқа бөлеңіз! Бөліп-жармаңыз!

Бала қиялының да шегі бар. Өтірік айтуы жиілеп бара жатса, қол қусырып отырмаңыз! Еңбекқорлыққа тәрбиелеңіз! Үйдің жұмысын әр балаға міндеттеніз. Мысалы, бірі ыдыс жуса, екіншісі, ас даярлап, кенжесі үй жинап дегендей ата-анаға қолғабыс жасауға әдеттенсін.

Барлық тәрбие амалдарына қарамастан, оқиға жалғаса берсе, психологтың көмегіне жүгініңіз! Өйткені, әр бала – тұлға. Біріне бірі ұқсамайды. Әрқайсысының ойлау қабілеті әр түрлі. Тығырықтан шығар жол қалмаған жағдайда мамандардың көмегі артықтық етпес.

Анықтама

20.12.2017 ж

қатысқаны: 28 ата-ана

20.12.02017.ж № 59 «Ақбөбек» балабақшасында ата-аналарға «Балаларды жаман қылықтардан арылту» тақырыбына кеңес өтті. Кеңеске барлық топтардан 28 ата- ана қатысты. Балабақша психологі Асанова Г.Б кеңесті оқып түсіндіру жұмыстарын жүргізді. балалардың неліктен өтірік айту себептерін талдап одан арылу жолдарын қарастырды. Жиі кездесетінін талдап талқылады. Атап айтқанда еліктеу, қорку, өзіне көңіл аудару мақсатында әдеттену, жалқаулық себептерінен арылту үшін не істеу керек. Ата-ана біріншіден балаға жекуге болмайды, әр уақытта да ең жақын сенімді сіз екеніңізді ұқтырыңыз.Кездескен қиындықтарды бірлесе отырып шешу керектігін ұқтырыңыз. Баланы ортақ махаббатқа бөлеңіз. Бөліп жармаңыз. Алдымен біз өзімізді тәрбиелеу керекпіз. Жаман қылықтардан арылту керекпіз. Егерде балаңыз тәрбиеге көнбей бара жатса психолог маманға жүгініңіз, артық етпейді .Осы кеңес арқылы ата-аналар өз пікірін ортаға салды Барлық ата-аналар бүгінгі кеңестен көптеген мағлұмат алғандарын айта келе балабақшада осы тақырыптағыдай кеңес жиі болып тұрса екен деген тілектерін айтты.

Психолог.Асанова Г:Б

